

VĚRA CHYTILOVÁ

PRVNÍ DÁMA ČESKÉHO FILMU

Filmovým štábům velelo a velí i v naší kinematografii také několik žen. Výsledky jejich tvůrčího snažení se můžeme oprávněně chlubit i před zahraničními diváky.

O Věře Chytilové bylo řečeno mnoho. Sochař, zpěvák a filmový herec Václav Irmanov se domnívá, že je „dokladem vpádu Avarů na Moravu“. Ona jednou prohlásila: „Já strašně ráda slyším o tom, jak jsem něco řekla, protože si to vůbec nepamatuju a většinou si to už třeba ani nemyslím.“

Už v roce 1962 se ohradila proti falešnosti socialistického umění: „My dnes chceme, aby se zrodila nová společenská morálka a přitom jako umělci jedním dechem lžeme, pěstujeme pokrytectví, nezodpovědnost a zbabělost. Lež by se měla v umění postavit mimo zákon. Každý musí stát za svými slovy a činy. Pod každým se musíme podepsat s čistým svědomím.“

Nekompromisní filmařka Věra Chytilová

Nebála se ozvat a protestovat ani později. Po listopadových událostech šturmovala do boje za záchranu naší kinematografie. Podle jejího mínění se neměl stát vzdát své dotační povinnosti ani ve změněných poměrech, obdobně jako ve Francii. O argumenty z všeobecného plýtvání neměla nouzi, proto mohla třeba v roce 1996 sarkasticky říct: „Ty miliardy, co se letos jako nic propadly v bankách! Představte si, padesát filmů za jednu miliardu! A kolik že těch miliard bylo?“

KLAPALA

Ostravská rodačka prožila mláďi v Prostějově, kde byl její otec nájemcem nádražní restaurace. Dva roky studovala v Brně architekturu, po příchodu do Prahy se živila jako kreslířka a laborantka. Dostala se do společnosti významných umělců, díky svému půvabu předváděla několik roků oděvní modely. Spolu s dalšími modelkami ji můžeme vidět mezi dvorními dámami v historické komedie *Císařův pekař a Pekařův císař*.

Než však byla přijeta ke studiu na FAMU, prošla na Barandově praxí různých asistentických profesí, dokonce se uplatnila i jako klapka – to je dívka, která klapne před kamerou malou tabulkou a oznámí číslo natáčeného záběru.

Elmar Klos se vyznal, když jí přál k šedesátinám, že její tvář zaznamenal na obálce módních časopisů. „Vždycky jsem si ty obrázky prohlížel velice pozorně, ani ne tak z interese o tehdejší výstřelky módy pro pracující ženy v průmyslu a zemědělství, ale především z profese – jako možné typy pro obsazování epizod ve filmech. Dokonce podnes vím, že jsem si ho označil: Cikánka nebo Satanela.“

A připomenul jubilující kolegyni veselou historku z natáčení jeho a Kadárovy veselohry *Hudba z Marsu*. Štáb musel v Telči jednou nečinně čekat, až se vrátí z hotelu klapka, která se šla přeléct. A Elmar Klos se zasmál: „Vy byste ji, jak vás znám, roztrhla na tři kusy.“

Během čtyř let se vypracovala z klapky přes skriptku, asistentku režie až po pomocnou režisérku. Nemůže nás překvapit, že už tehdy vyčnívala z řady: „Měla jsem neustále nutkání radit, takže mě spíše vyhazovali za dveře ateliérů. Dokonce se stalo, že jsem sama stopovala záběry. Myslela jsem si, že každý, kdo vidí ve filmu chybu, může stopnout. Když mě poučili, že tomu tak není, a když jsem začínala chápat, že pro mě není jiný možný postup, než čekat na úmrtí nějaké skriptky nebo asistenta, tak jsem se rozhodla, že půjdu studovat.“

Její půvaby zachytil spolužák z NDR Erwin Stranka ve školním snímku *Generál*. Když se Miloš Kopecký dívá v satirickém snímku *Konec jasnovidce* na opalující se svůdnou ženu, oděnou jen v bikinách, vězte, že je to ona. Populární herec měl amatérskou kameru, a když jeho bývalá láska režírovala *Sedmikrásky*, zvěčnil z natáčení historicky vzácné záběry.

PRORAZIT STROP

Osudy medičky, která zanechá studií a stane se manekýnkou, zobrazila ve svém absolventském snímku *Strop*. Proč takový název? Protože dívka si určila „z pohodlnosti strop svých možností a tím se zbavuje možnosti žít třeba lépe a plodněji.“

Český film • Námět: Věra Chytilová, Pavel Joráček • Scenář: Ester Krumbachová, Věra Chytilová • Výtvarná spolupráce:
Jaroslav Kučera, Ester Krumbachová • Hudba: Jiří Šust, Jiří Šlitr • Kamera: Jaroslav Kučera • Režie: Věra Chytilová •
V hlavních rolích: Ivana Karbanová, Jitka Čechová

Film Sedmikrásky, který proslavil Věru Chytilovou doslova po celém světě, v době normalizace Jiřina Švorcová označila za názorný příklad úpadku „hodný nenásledování“.

Námět jí nejprve zamítli kvůli údajnému sentimentu, banálnosti a ze soucitného postoje vůči hlavní postavě. Bylo